

Nærings- og fiskeridepartementet
Fiskeridirektoratet

Deres ref.

Vår ref.
2024/501

Saksbehandler
Synnøve Liabø, 959 278 50

Dato
11.10.2024

Innspill til ekstraordinære reguleringstiltak i hvitfisksektoren nord for 62° N i 2025

Vi henviser til tidligere korrespondanse og samtaler med myndighetene i denne saken etter at Havforskningsinstituttet publiserte kvoterådene for 2025 i juni i år.

Sjømat Norge og Norges Fiskarlag viser til at ressursituasjonen over flere år har utviklet seg negativt for mange sentrale fiskebestander både i Norskehavet og Barentshavet. Fiskerinæringen er kjent med betydelige biologiske variasjoner i perioder, og er vant til å tilpasse driften og investeringene i tråd med ressursituasjonen. Vi er likevel av den oppfatningen at situasjonen nå er ytterst prekær. Deler av næringen har svært få alternativ og lite handlingsrom til å tilpasse driften økonomisk bærekraftig innenfor gjeldende regelverk og disponible kvoter de nærmeste årene. Hvis kvoteanbefalingen fra havforskerne følges, vil torskerekvotene reduseres med 64 prosent fra 2021. Torsketrålerne blir ekstra hardt rammet av kvotenedgangen, med en reduksjon av torskerekvoten på hele 75 prosent sammenlignet med 2021, som følge av omfordelingen mellom fartøygruppene, jf. Stortingets behandling av Meld. St. 7 (2023–2024) *Folk, fisk og fellesskap – en kvotemelding for forutsigbarhet og rettferdig fordeling*.

Sjømat Norge og Norges Fiskarlag viser til at noen kystsamfunn er hardere rammet av kvotenedgangen enn andre, men vi understreker at dette er en nasjonal krise som rammer hele kysten, både små og store aktører. Vi mener at tiltak for å dempe effektene av en slik krise ikke er spesialstøtteordninger til utvalgte grupper eller deler av landet. Dersom det i denne situasjonen tildeles

øremerkede kvantum til spesielle formål (ekstrakvoteordninger), går dette på bekostning av andre deler av fiskerinæringen. Slike tiltak er konkurransevridende for hele næringen, og er også og i strid med et overordnet ønske om at råstoff skal omsettes på like vilkår i et åpent marked. Fiskeri- og sjømatnæringen er i dag en subsidiefri næring, og vi fraråder bruk av indirekte subsidier ved å innføre kvoteordninger som favoriserer enkeltregioner, -kommuner, -bedrifter eller -flåtegrupper, selv nå når krisen rammer. Vi henviser også til tidligere forsøk med kvoteordninger øremerket sjømatindustrien i enkeltregioner uten at dette har gitt ønskede effekter med hensyn til økt bearbeidingsgrad/sysselsetting og verdiskaping.

Sjømat Norge og Norges Fiskarlag viser til alvoret i situasjonen og konstaterer at det haster med å innføre midlertidige nøytrale, effektive og gode regulatoriske tiltak for å motvirke konkurser, permitteringer og oppsigelser i fiskerinæringen framover. Med dette bakteppet, har Sjømat Norge og Norges Fiskarlag, de to største næringsorganisasjonene i sjømatnæringen, i fellesskap diskutert og utarbeidet en "pakkeløsning" med forslag til midlertidige hastetiltak for å bremse krisen som følger av den biologiske lavkonjunkturen hele hvitfisknæringen nå står ovenfor. Vi innser at tiltakene må tilpasses tidsfaktoren og ressursituasjonen i fiskeriforvaltningen, og at de derfor bør innrettes på en måte som både er enkel å iverksette og å følge opp i praksis. Tiltakene som foreslås skal ivareta lønnsomheten i flåten, legge til rette for et rasjonelt fiske og samtidig ivareta industriens interesser.

Sjømat Norge og Norges Fiskarlag mener det er helt vesentlig at både sjø- og landsiden i fiskerinæringen nå i samarbeid utvikler reguleringsmodeller som legger til rette for mest mulig verdiskaping av de til enhver tid tilgjengelige kvoter i hvitfisksektoren. Høy kvalitet på råstoffet og god størrelse på fisken som landes, er en forutsetning for å oppnå best mulig kvalitet, holdbarhet på produktene, og dermed pris ut i markedene.

Konkrete forslag til målrettede regulerings tiltak i hvitfisksektoren i 2025

1. Kritisk gjennomgang av avsetninger som tas fra toppen av nasjonale kvote

Sjømat Norge og Norges Fiskarlag mener myndighetene ved fastsettelse av neste års regulering må foreta en kritisk gjennomgang av avsetninger som tas fra toppen av nasjonale kvoter. Andelen av nasjonal torskekvote som går til avsetninger fra toppen har økt de siste årene i takt med at nasjonal kvote er redusert.

Helt konkret mener vi at det er grunnlag for å stille kritiske spørsmål til hvorvidt avsetningen til rekreasjons- og ungdomsfiske bør videreføres på dagens nivå på torsk siden fiskerinæringen nå må redusere aktiviteten dramatisk de neste årene. Den varslede innstramming av regelverket i turistfiske er helt nødvendig, og dette bør gi grunnlag for å redusere avsatt kvantum til formålet.

Det har vært lav utnyttelsesgrad på kvotebonusen til levendelagring de siste årene, og vi mener denne avsetningen bør reduseres til i størrelsesorden 750 - 1 000 tonn for 2025. Oppstarten på ordningen bør settes til 1. februar, og gjenstående kvantum kan reforderes 1. september for å sikre at avsatt kvantum blir benyttet.

2. Innføring av midlertidig driftsordning for flere fartøygrupper

Sjømat Norge og Norges Fiskarlag anbefaler sterkt at myndighetene innfører en midlertidig driftsordning med virkning fra årsskiftet. Vi foreslår helt konkret å innføre varianter av den gjeldende samfiskeordningen i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N for fartøy i lukket gruppe kyst under 11 meter hjemmelslengde. Denne samfiskeordningen har eksistert i 15 år og er dermed vel etablert og innarbeidet hos forvaltningen, fiskesalgslagene og næringen.

Den midlertidige driftsordningen er et ekstraordinært tiltak som tilsvar på en meget krevende situasjon for næringen, og bør ha en varslet sluttdato. Vi mener at detaljene i innretningen på en midlertidig driftsordning bør gis varighet på ett år av gangen, men med en planleggingshorisont på tre år som følge av at torskekvoten nord for 62° N etter all sannsynlighet skal reduseres ytterligere i 2026, og forventes å være på et lavt nivå også i 2027. For å ivareta behovet for stabilitet og forutsigbarhet i ressursfordelingen, må ordningen gjelde for fartøy innenfor de enkelte reguleringsgruppene. Vi anbefaler enkle og forutsigbare ordninger der to fartøy kan fiske hele eller deler av kvoten(e) som er tildelt et annet fartøy, men med noe ulik innretning i havfiskeflåten og kystfiskeflåten. Vi mener at vilkårene for å delta i en midlertidig driftsordning høres i forbindelse med reguleringsmøtet i november 2024 og være operative fra 1. januar 2025.

En slik midlertidig kapasitetstilpasning i fiskeflåten vil legge til rette for at de aktive fartøyene har et driftsgrunnlag som muliggjør fiske utenom hovedsesong, og dermed bidrar til å sikre råstofftilgangen til industrien i større deler av året.

Innretningen og vilkårene på en midlertidig driftsordning foreslås slik i de ulike reguleringsgruppene:

I. Havfiskeflåten (torsketrål, seitrål og konvensjonelle havfiskefartøy)

Den midlertidige driftsordningen skal omfatte fiske etter artene torsk, hyse, sei og blåkkeite nord for 62°N. Det stilles vilkår om at uttatt fartøy må legges inaktiv hele driftsåret. Det bør imidlertid være mulig å søke om dispensasjon fra dette vilkåret slik at fartøyet kan benyttes til andre gjøremål enn fiske. Fartøy som har startet fiske i et kalenderår kan ikke melde seg på før påfølgende kalenderår. Påmelding er bindende for ett år om gangen. Utskiftningstillatelser kan delta i ordningen. Det aktive fartøyet i ordningen kan benytte slumpfiskeordning og leiefartøyordninger på lik linje med fartøy som ikke deltar i ordningen.

Ordningen kan ikke være begrenset av gjeldende kvotetak i strukturkvoteordningen da det vil ekskludere mange aktører. Kvotetakene i ordningen settes 50 prosent høyere enn kvotetakene som følger av strukturkvoteordningen. Dette gir følgende kvotetak:

- Torsketrål: 6 kvotefaktorer torsk, hyse og sei nord for 62° N
- Seitrål: 4,5 kvotefaktorer sei nord for 62° N, og 5,25 kvotefaktorer sei sør for 62° N
- Konvensjonell havfiskefartøy: 7,5 kvotefaktorer torsk og hyse nord for 62° N, og 3 kvotefaktorer av sei nord for 62° N.

Ordningen må for seitrålernes vedkommende også omfatte torsk og hyse nord for 62° N.

II. Kystfiskeflåten over 11 meter hjemmelslengde

Kystfiskeflåten over 11 meter hjemmelslengde må få tilgang til en midlertidig driftsordning der vilkårene i all hovedsak følger malen fra samfiskeordningen som eksisterer for fartøy under 11 meter hjemmelslengde. Det forutsettes videre at ordningen må gi minst like stor grad av fleksibilitet som den midlertidige driftsordningen for havfiskeflåten, og at ordningen her ikke skal begrenses av gjeldende kvotetak. Vi vil komme tilbake til hvordan overreguleringen i fisket etter hyse og sei bør justeres ved innføring av en slik ordning.

III. Kystflåten under 11 meter hjemmelslengde

Stortinget vedtok en sammenslåingsordning for fartøy under 11 meter hjemmelslengde i forbindelse med behandlingen av kvotemeldingen, og innretningen på ordningen er på høring i forbindelse med reguleringsmøtet i november. Når vilkårene i sammenslåingsordning er kjent, må vi vurdere hvorvidt det er nødvendig med en midlertidig driftsordning i denne fartøygruppen.

IV. Åpen gruppe

Sjømat Norge og Norges Fiskarlag mener at ikke det bør innføres en midlertidig driftsordning for fartøy i åpen gruppe, da vi er bekymret for at dette vil aktivere mange passive fartøy og fritidsfiskere, og at dermed kvoteutnyttelsen øker betraktelig. Resultatet blir at kvotene på fartøynivå blir enda mindre. Dersom det innføres vilkår med aktivitetskrav, utløser dette behov for store ressurser i forhold til saksbehandling og kontroll for flere tusen fartøy. Fartøygruppen har dessuten kommet noe styrket ut med høyere kvoteandel gjennom kvotemeldingen.

2. Ferskfiskordningen

Sjømat Norge og Norges Fiskarlag viser til at ferskfiskordningen har som målsetting å stimulere fiskeflåten til ferske leveranser av råstoff til landindustrien i andre halvår. Ferskfiskordningen skal også legge til rette for økt utnyttelse av konvensjonelle gruppekvoter av andre hvitfiskarter enn torsk, blant annet hyse og sei, samt sikre en hensiktsmessig avvikling av torskefiskeriene i andre halvår. Ferskfiskordningen skal videre også dekke behovet for bifangst av torsk i andre fiskerier.

Vi mener avsatt kvantum til ferskfiskordningen nå er på et minimalt nivå i inneværende år, og at en reduksjon i avsatt kvantum i tråd med torskekvotens forventende nedgang (31 prosent) ikke er forenelig med industriens behov for råstoff eller fiskeflåtens behov for bifangst når det fiskes på andre hvitfiskarter i blandingsfiskeriene i andre halvår. Årets avsetning i lukket gruppe er på 7 872 tonn, og en reduksjon på 15 prosent gir en avsetning på 6 686 tonn.

Vi mener at en avsetning til ferskfiskordning i 2025 bør ligge i størrelsesorden mellom 6 686 tonn og 7 872 tonn med en oppstart 1. juli, og videre at ordningen må vare ut året og bonusprosenten justeres deretter.

I tillegg mener vi at det bare er produserbarfisk fisk som skal gi bonus. Dette innebærer at skater og andre ikke kommersielt interessante arter, skadd og undermåls fisk, samt den minste hysa (under 800 gram) skal ekskluderes fra ordningen, og ikke gi kvotebonus.

Sjømat Norge og Norges Fiskarlag oppfordrer myndighetene til å legge til rette for en god, aktiv og effektiv ressurskontroll. Vi krever at oppdagelsesrisikoen for ressurskriminalitet øker. Vi er opptatt av å ha en rein og ryddig næring, med like konkurransevilkår. Vekt og art skal ikke være forhandlingstema ved landing.

Sjømat Norge og Norges Fiskarlag har innledet dialog med Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering, FHF, for å få etablert et prosjekt som kan følge og evaluere den foreslåtte midlertidige driftsordningen. Ved å sammenligne fartøy som deltar og fartøy som ikke deltar i ordningen, skal prosjektet analysere hvilken effekt ordningen har for energiforbruk, lønnsomhet og landingsmønster. Et forskningsprosjekt vil kunne være operativt allerede tidlig neste år.

Med hilsen

Kyrre Dale
Direktør Industri
Sjømat Norge

Sverre Johansen
Generalsekretær
Norges Fiskarlag

Kopi til:
Biomarint Forum
Norges Råfisklag
Sunnmøre- og Romsdal fiskesalgslag
Medlemslagene i Norges Fiskarlag
Landsstyret i Norges Fiskarlag

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskrevet signatur.